

Melanthia procellata Den. & Schiff.
ny for Danmark (Lep., Geometridae)

af KAJ SAABYE

(With a summary: *Melanthia procellata* Den. & Schiff.
found in Denmark for the first time).

Da jeg den 20. juni 1970 lyslokkede med en højfjeldssol i min have i Tranekær på Langeland, kom der til lyset to målere, der meget lignede *Mesoleuca albicillata* L., men som ved nærmere eftersyn viste sig ikke at være den art.

Efter afbildningen og beskrivelsen i Berges Schmetterlingsbuch bestemte jeg dem til *Melanthia procellata*, som angaves at være udbredt i Mellem-tyskland i maj-juni. Ifølge Hoffmeyer (1966: 164) skal den være nået til Nordtyskland og Holland og være almindelig i Sydengland. Larven lever på *Clematis vitalba*, som vokser i massevis i haven og nærmeste omegn.

Hvordan den har nået Langeland, kan man kun gisne om, måske er den ført hertil af vinden.

Senere på året, i august (22/8, 25/8, 30/8 og 2/9) tog jeg arten igen, dels på højfjeldssolen, dels på kviksøvlampe, men jeg har ikke kunnet finde hverken larven eller puppen.

I 1971 viste *procellata* sig igen; jeg tog den dels i maj (27/5) dels i juli (4/7, 9/7). Det ser altså ud til, at den har to generationer her.

Når jeg nu offentliggør fundet, vil jeg samtidig tilføje en henstilling om, at man vil lade dyret og stedet få fred. Min have vil jeg gerne dyrke selv, og selv om der gror *Clematis* også i skovkanter, er lyslokning i skovene her ikke tilladt af hensyn til udlejning af jagten.

Fotografiet, der er taget på Zoologisk Museum, København, viser et af de danske eksemplarer. Fra ingeniør Niels L. Wolff har jeg fået nogle yderligere oplysninger, som jeg har bedt ham tilføje til denne meddelelse, og som følger her:

»Fundet af denne nye danske måler er i flere henseender opsigtsvækkende. Ifølge South (1961: 160) er arten så talrig i de sydlige grevskaber i England, at man kan skræmme den ud fra næsten enhver hæk, hvor der

Melanthia procellata ny for Danmark

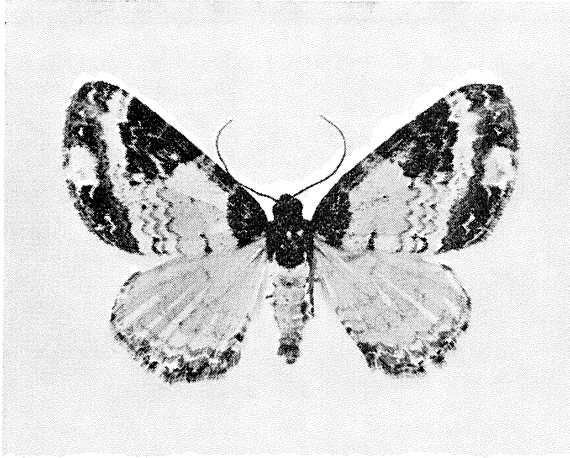

Fig. 1. *Melanthia procellata*
Den. & Schiff. Tranekær,
27.5.1971 Kaj Saabye leg.
(×2).

er rigeligt med *Clematis vitalba*. Men ifølge de oplysninger, som Dr. E. Urbahn har været elskværdig at sende mig, er arten ved at brede sig i Tyskland, men endnu ikke fundet nordligere end Zehdenick, 60 km nord for Berlin, hvor et exemplar blev taget på lys i 1969. Endvidere mangler den i hele det nordøstlige Europa, indbefattet Skandinavien.

Dette fund leder tanken hen på en anden måler, *Horisme corticata*, der ligeledes lever på *Clematis vitalba*. Af denne art, der nordligst er hjemmehørende i Tyskland omtrent 300 km syd for Danmark, blev et exemplar taget på Sjælland 6/8 1960 (Wolff, 1961). At dette exemplar var vindspredt, kan der næppe herske tvivl om, og formodningen om, at den langelandske forekomst af *M. procellata* kan føres tilbage til samme årsag, er sandsynlig. Medens fundet af *H. corticata* var et éngangs-fænomen, er det tydeligt, at *procellata* har formået at etablere sig – foreløbigt!

Man må derfor kraftigt understrege appellen om at lade arten få fred til at bide sig fast. I den periode kan det blive katastrofalt, hvis meget aktive samlere omgående kaster sig over stedet.«

SUMMARY:

Melanthia procellata Den. & Schiff. (Lep., Geometridae) found in Denmark for the first time.

This Geometrid, common in the southern counties of England, but absent from the north-eastern part of Europe, has been found in 1970–1971 in Denmark on the island of Langeland. South of Denmark its nearest haunt is situated 60 km north of Berlin.

Several specimens were taken on m. v. light in a garden where *Clematis vitalba* is plentiful. The finds date from late May, late June, early July, and in the autumn from late August until first in September, pointing at a possible occurrence in two broods.

Previously a specimen of another *Clematis vitalba* feeding Geometrid, *Horisme corticata*, otherwise not recorded more northerly than in Germany (about 300 km south of Denmark) has been taken in Denmark (Wolff, 1961). In contrary to *M. procellata*, that species does not seem to be established.

In both cases the wind is probably responsible for the dispersal.

LITTERATUR

Hoffmeyer, Skat, 1966: De danske Målere. 2. udg. 361 pp. Århus.

South, R., 1961: The Moths of the British Isles. Ser. II. New Ed. London & New York. 379 pp.

Wolff, N. L., 1961: *Horisme corticata* Tr. (Lepid., Geom.) fundet i Danmark. *Ent. Meddr*, 31: 21-26.